

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2 An sit valida absolutio sacramentalis collata sub conditione de præterito,
vel de futuro? Et an si quis impenderet absolutionem sacramentalem
dicendo. Ego tibi peccata remitto, condono, remittuntur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

11. Sed hanc sententiam ego alibi non admisi, & nunc iterum non admitto, est enim contra communem sententiam Doctorum, demptis aliquibus, & ita me citato tenet Leander de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 11. q. 134. unde in re tam gravi non gravabor hic apponere verba sapientissimi Jacobi Granadi in 3. part. D. Thoma contr. 7. tract. 10. disp. 10. num. 5. Tertius (asserit) defectus committi potest in aliquo essentiali sine quo Sacramentum poenitentiae fuit nullum, ut si poenitens absolutus esset sine dolore requisito, aut Confessarius absolvisset sine jurisdictione; & tunc non est dubium, quin teneatur Confessarius vocare poenitentem, & petita licentia detegere veritatem, & curare ut legitime confiteatur; excusari tamen aliquando possit Confessarius ab hac obligatione, si inde resultaret sibi damnum, quod praponderat, ut bene Suarez scilicet. 6. num. 7. notat autem Ledesma in tractat. de poenitentia cap. 22. dub. 6. tam pro hoc casu, quam pro aliis, in quibus tenetur Confessarius monere poenitentem, petendam esse ab eo licentiam (nisi forte iterum ad confitendum eidem revertetur) quia sine illa non potest agere cum illo de rebus in confessione jam peractis extra confessionem; unde si nolit poenitens eam concedere; liber erit Confessarius ab obligatione, quod ego verum puto saltem, quando Confessarius nihil positivè dixit poenitenti, unde proveniret damnum tertiae personae, nam si dixisset mala fide, & peccando lethaliter, cum non teneret ad restituendum, videbitur Confessarius obligatus ad restitutionem, si poenitens non restituat; Si verò id dixit bona fide, & non peccando lethaliter, non tenebitur ad restituendum; addit etiam Ledesma, & bene, si poenitens sit absens, monendum esse per litteras à Confessario, dicente se habere negotium non levis momenti, quod cum illo tractari oportet, & obtenta licentia tractabit, non verò aliter.

12. Hac omnia Granadus loco citato; addam etiam hic verba Remigij in pract. confess. tr. 5. c. 5. §. 20. n. 3. ubi sic ait; [Quando el confessor absolvo el penitente de algunos casos reservados sobre que no tenia autoridad, deve procurarla del superior, y pedir licentia del penitente para hablarle acerca de su confession y absolverle, si esto se puede hazer sin escandalo porque aliàs le ha de dexar en su buena fe; y como dize Henriquez, no avisarle nada de su absolucion invalida, porque se puede creer que ya esta en gracia, por la que diò el confessor de los peccados, sobre que tenia autoridad, y jurisdiccion directa, y de los reservados indirectamente. Fuera de que semejante persona se ha de constituir en gracia por otra confession con qualquier Sacerdote que la haga, hazriendole de attrito contrito, y consequentemente no padecera niugun daño espiritual de la absolucion antecedente. Es tambien buen consejo, que el confessor que cometio algun yerro en la confession, procure si el penitente se viene a caso à reconciliar, dezirle dissimuladamente, se acuse de todo lo que otra vez se acusò y absolverle; nam hoc fatis est, ut nova absolutio cadat in totam illam materiam superiorem, que illi uno verbo sufficienter nunc explicatur. Bien es verdad que si el penitente estuviere enfermo, y cercano à la muerte quedaria el confessor obligado el avisar le del defecto cometido, y azer que se confessasse nuevamente por amor del peligro de su alma, si muriesse con la invalida absolucion.] Ita ille.

13. Nota verò, quod etiam est tenendum ex Pontio, ubi supra n. 150. Quantum ad defectum Confessarii; ex eo quod ejus culpa poenitens non significaverat omnia sua peccata, aut circumstantias ex se

necessarias; si defectus fuit talis, ut ejus occasione poenitens verisimiliter committeret similem errorem iterum, ut Confessarius diceret, non esse necessarium exprimendas circumstantias mutantes speciem, aut numerum peccatorum; tenetur admonere poenitentem si absque gravi detrimento poterit, sive culpabiliter, sive inculpabiliter commisit defectum; quia hoc exigit charitas, ut scilicet caveat errorem proximi in re tam necessaria, praesertim cum ipse fuerit causa ipsius. Excusabit autem ad hoc grave detrimentum, quia illi errori potest cavere in aliis confessionibus per alium Confessarium, quem credibile est non omisurum interrogare de similibus circumstantiis, aut numero, si ipsemet poenitens omittat illa specificare.

RESOL. II.

An sit valida absolutio sacramentalis collata sub conditione de praeterito, vel futuro?
Et an si quis impenderet absolutionem sacramentalem dicendo: Ego tibi peccata remitto, condono; remittuntur tibi peccata: Sacramentum absolutionis tibi impendo, an, inquam, peccet mortaliter?
Ex part. 1. 1. tract. 4. & Misc. 4. Ref. 18.

§. 1. **R**espondeo cum communi, quod sic, modo conditio sit de praeterito, aut praesenti de re quae verè est, vel fuit, ut absolvo te si habes dispositionem requisitam; si possum te absolvere; si restitueris heri quod debebas.

2. Ratio est, quia talis conditio nec suspendit effectum Sacramenti, nec reddit poenitentem incertum alio modo quam esset incertus si daretur absolutio sine illa conditione, & praeterea, de facto datur quandoque Baptismus cum conditione, si non sit baptizatus.

3. Existimo tamen non valere formam cum conditione de praesenti, aut praeterito de re, cujus existantia non potest moraliter cognosci nec à Sacerdote, nec à poenitente, cum tamen si daretur absolute magis essent certi de absolutione; v.g. si quis diceret; Ego te absolvo, si Alexander Magnus fecit aliquid, de quo nulla habetur noticia in historiis, aut si Magnus Turca jam dormiat: nam & absolutio data cum talibus conditionibus esset ridicula, nec est verisimile quod Deus instituerit pro forma Sacramenti formam ridiculam.

4. Et praeterea forma Sacramenti debet esse ex natura sua talis, ut explicatione ipsius si cognoscereetur, Ecclesia, & ipsemet poenitens, ac Sacerdos absolvens possit moraliter cognoscere Sacramentum valide collatum fuisse, modo poenitens fuerit benè dispositus.

5. Si verò conditio sit de futuro, ut absolvo te si cras restitueris; aut absolvo te, si sol cras orietur; aut si Antichristus sit futurus; major est in resolvendo difficultas.

6. Hiquæus existimat conditionem de futuro, quod certo cognoscitur pro praesenti futurum, non impedire validitatem absolutionis; eam verò, quae est de futuro incerto impedire.

7. Conink verò, & Cardinalis de Lugo putant utramque esse invalidam, quia utraque aequè suspendit effectum Sacramenti.

8. Sed contra, nam conditio de futuro certo: ut ita dicam, non ita ex natura sua suspendit, quin Ecclesia possit colligere reum esse absolutum, & revera illa conditio si Antichristus sit futurus, aequivalet huic: si verum sit, quod Antichristus sit futurus; Unde conditio est de praesenti veritate futurationis

Antichristi, quamvis dicatur esse conditio de futuro, quia objectum ipsius est aliquid futurum, conditio verò de futuro incerto suspendit effectum, quantum ad cognitionem quam posset habere Ecclesia ex natura formæ, sicut conditio de præsentis, si Turca dormiat.

9. Itaque existimo cum Hiquazo, conditionem de futuro certo nullo modo impedire validitatem formæ ex eo, quod sit de futuro tali præcisè, nisi aliunde ex ridiculitate conditionis, ut dixi supra colligeretur, quod non deberet existimari forma valida.

10. Quantum autem ad conditionem de futuro incerto, ut si cras restitueris te absolvo, sentio cum communi, quod invalidet absolutionem, quia licet, ut paulò ante dixi de altera conditione, illa æquivaleret, si verum sit, quod restitueris, quæ conditio est de præsentis, & cognoscitur à Deo esse ex suppositione futuritionis; tamen quantum ad cognitionem, quam vel Confessarius, vel penitens, vel Ecclesia potest habere, non potest sciri, quod penitens esset pro præsentis absolutus cum ulla morali certitudine, etiamsi esset benè dispositus, & absolutio data à Sacerdote cum debita intentione; forma autem valida Sacramenti hujus, & aliorum omnium saltem præter matrimonium, debet esse talis, ut ex natura ipsius, supposita dispositione suscipientis, & legitima applicatione ipsius per Ministrum, possit Ecclesia cognoscere, quod fortiaur in præsentis effectum.

11. Nec obstat dicere cum Eminentissimo Domino meo Cardinali Lugo, quòd sicut consensus conditionalis mariti ducentis mulierem, si ipsa consenserit, transit in absolutum, nisi retractetur posita conditione, & tunc confertur gratia mediante matrimonio; ita absolutio data cum conditione de futuro, dabit effectum posita conditione, & tunc fiet validum Sacramentum.

12. Respondeo, negando consequentiam, quia posita conditione illa, à qua dependebat consensus mariti, ponitur de præsentis materia & forma ejus, quæ est mutui utriusque contrahentis consensus, absque alio impedimento, ut supponitur, consensus quidem mulieris actu & realiter; consensus verò viri ad minus mortaliter? Unde non est mirum, quod tum contrahatur validè matrimonium, & fiat Sacramentum illud validè: sed conditio futuri posita in absolutione conditionata non est nec materia, nec forma Sacramenti, nec consequenter ea posita applicatur materia & forma, sed illa applicata fuerit antecedenter; Unde antecedenter debent causare gratiam, & constituere Sacramentum, unde si tum non constituerint validum, nec contulerint gratiam, postea non debebant alterutrum facere, nisi postea applicentur; sicut enim, in ipso matrimonio non constituunt Sacramentum, nisi quando actu applicentur; ita nec in aliis Sacramentis debent actu constituere, nisi quando actu applicentur.

13. Et hæc omnia docet Joannes Pontius in *cur. Theologia disput. 46. quest. 2. conclus. 2. num. 15*. Vide Leandrum de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disput. 2. quest. 23. cum seq.* Castrum Palaum *tom. 4. tract. 23. punct. 5. num. 9.*

14. Notandum est tamen hic obiter casus, de quo, dum hæc scriberem fui interrogatus, An si quis impenderet absolutionem dicendo, Ego tibi peccata remitto, condono, remittuntur tibi peccata, Sacramentum absolutionis tibi impendo, An inquam peccet mortaliter? Aliqui censent his, & similibus casibus, quando forma non redditur dubia, non committi peccatum mortale, seposito scandalo, ut Sotus in *4. dist. 14. quest. 1. art. 3. in fine*, & Valentia *tom. 4.*

Sup. contentio in hoc & seqq. 56. lege infra doctrinam Ref. 8. per totam, & signanter §. ult.

disput. 7. quest. 2. punct. 3. §. esset tamen peccatum mortale.

15. Sed aliqui putant esse peccatum mortale; eo quod modus ordinarius absolvendi ex consuetudine graviter obliget, neque possit occurrere iusta causa illum mutandi.

16. Et in hanc sententiam magis propendo cum Vasquez in *3. part. tom. 4. quest. 84. artic. 3. dub. 3. num. 12.* & Præposit. in *3. part. q. 6. de forma Sacram. penit. dub. 1. num. 8.*

RESOL. III.

An Confessarius absolvens penitentem sub his verbis, Nos absolvimus vos in nomine Patris, &c. peccet mortaliter?

Et supponitur Confessarium validè sic absolvere.

Et advertitur posse, interdum expedire unica absolutione absolvere multos, quando urget periculum mortis; sicut una ablutione baptizari multi possunt.

Et docetur in forma absolutionis pronomen, Te, esse de essentia Sacramenti. Ex *part. 11. tract. 6. & Milc. 6. Refol. 15.*

§. 1. **C**onfessarium validè sic absolvere patet ex his, quæ docet Granadus in *3. p. contr. 7. tr. 1. disp. 6. sect. 4. n. 30*. Secundò quæri potest an hæc sit forma sufficiens: *Nos absolvimus vos*? Respondetur pronomen, *nos*, quod se tenet ex parte subiecti, dupliciter accipi posse: Primò ut significet unam tantum personam, quæ tamen ob autoritatem utatur eo termino, sicut uti solent Episcopi, & Reges, & sic non est dubium quin non obstat veritati absolutionis; secundò, ut significet plures Sacerdotes simul concurrere, ut causas inadæquatas ad eundem absolvendum, & sic forma non valeret, quia de ratione hujus Sacramenti est ut ab uno ministro adæquatè conferatur; & ob eandem causam diximus in materia de Baptismo, non posse validè baptizari eundem à duobus. Quod attinet ad pronomen *Vos*, se tenens ex parte prædicati, dicendum est non obstat veritati formæ hujus Sacramenti; nam vel illud usurpatur etiam ob autoritatem personæ quæ absolvitur, ut si quis absolvens Episcopum diceret: *Ego vos absolvo*; & sic patet non esse mutationem alicujus momenti, vel usurpatur eo quod simul plures homines ab eodem Confessario simul absolvantur; & ea etiam non est mutatio substantialis; imò in casu urgentis necessitatis liceret id facere, ut si naufragium immineret, & simul plures confiterentur eidem Sacerdoti, essetque periculum in mora. Ita Granadus.

2. Sed difficultas est, an in tali casu Confessarius sic absolvens peccet mortaliter: Et negativè respondet Amicus in *cur. theol. tom. 8. disp. 11. n. 31*. ubi sic asserit, Notat Caietanus in *summa*, absolutionem datam in plurali, honoris causa, validam esse peccare tamen Sacerdotem qui illa utitur, recedendo à communi forma Ecclesiæ. Haud tamen puto peccatum esse mortale. Advertit etiam Henriquez *lib. 4. de sacrament. cap. 11. num. 4.* posse, & interdum expedire, unica absolutione absolvere multos, quando urget periculum mortis; sicut una ablutione baptizari possunt multi. Est contra summam Tabienam, *verb. absolutio 1. num. 8.* docentem, non posse plures simul absolvi ab uno. Ita Amicus, cui ego etiam adhareo.

3. Notandum est hic obiter, in forma absolutionis, pronomen, *Te*, esse de essentia Sacramenti, quoniam actio absolutiva debet esse determinata ad subiectum, quod absolvit; non est autem determinata, nisi per pronomen, *Te*. Unde si iudex audito reo, vellet

Sup. hoc magis in principio Ref. 10.

Sup. hoc in Ref. 46. §. ult. & in Ref. 47. §. 1. in fine & supra in tr. 1. Ref. 123. verò Tertio

Sup. hoc de pra in tr. 1. Ref. 55. §. 4. & in alio ejus primæ not. Sup. hoc in §. ult. Ref. primæ post leg. & de pra in tr. 1. Ref. 60. §. vellet